

X

Oppiaine	Johtaminen ja organisointi	Päivämäärä	30.6.2008
Tekijä(t)	Riina-Maria Itkonen	Matrikkelinumero	8579
		Sivumäärä	80
Otsikko	Aineeton palkitseminen ja sen merkitys työntekijälle elämänkulun eri vaiheissa		
Ohjaaja(t)	Anni Paalumäki		

Tiivistelmä

Muutaman viime vuosikymmenen aikana palkitseminen on kehittynyt nopeammin kuin koskaan ennen sekä Suomessa että maailmalla. Palkitsemisen merkitys on korostunut ja oikein hoidettuna palkitsemisen on todettu olevan iso menestystekijä yritykselle. Moderni palkitsemiskäsite on laaja. Kokonaispalkitseminen koostuu sekä aineellisista että aineettomista palkitsemistavoista. Aikaisempien tutkimusten valossa aineettomat palkitsemistavat voivat olla hyvinkin arvostettuja työntekijöiden keskuudessa. Palkitsemiskäsitteet ovat yksilöllisiä ja erilaisuuden huomioiminen nähdäänkin yhtenä palkitsemisen tulevaisuuden haasteena.

Tämän tutkimus käsittelee aineetonta palkitsemista ja sen merkitystä työntekijälle elämänkulun eri vaiheissa. Tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita ensinnäkin siitä, mikä muu kuin rahallinen palkitseminen ja perinteiset edut koetaan työsuhteessa palkitsevaksi; mitä on aineeton palkitseminen? Toisaalta tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita siitä, mitä merkityksiä aineettomille palkitsemistavoille annetaan ja miten palkitsemistapoja arvostetaan elämänkulun eri vaiheissa. Aineettoman palkitsemisen lähtökohtamallina esitetään suomalainen palkitsemisen kokonaisuuden malli, jossa aineeton palkitseminen muodostuu neljästä osa-alueesta: kouluttautumis- ja kehittymismahdollisuuksista, arvostuksesta ja palkitsemisesta, vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksista sekä työsuhteen pysyvyydestä ja työajan järjestelystä. Elämänkulku puolestaan rakentuu biologisten, fysiologisten, psyykkisten, sosiaalisten ja historiallisten tekijöiden dynaamisessa vuorovaikutuksessa. Tässä tutkimuksessa painotetaan elämänkulun sosiologista ja psykologista näkökulmaa. Levinsonin kehitysteorian lisäksi huomioidaan sosiaalisen järjestyksen merkitys: perhe, koulutus ja työelämä institutionaalistavat kehityksen ja elämänkulun. Elämänkulun katsotaan rakentuvan pitkälti normatiivisista, ikään liittyvistä elämäntapahtumista ja aikatauluista sekä normatiivisista haasteista. Elämänkulun vaiheet jaetaan tässä karkeasti kolmeen luokkaan: nuoruuteen (~ 16–30 v.), varhaisaikuisuuteen (~ 30–40 + v.) ja keski-ikään (~ 40 + – 65 v.). Huomio kiinnitetään eri elämänvaiheissa esiintyviin tarpeisiin, tavoitteisiin ja päämääriin, joiden oletetaan olevan palkitsemisarvostusten taustalla.

Tutkimusongelmaa lähdettiin ratkaisemaan laadullisen haastattelututkimuksen keinoin. Haastateltavat valittiin yhden yrityksen työntekijöiden keskuudesta. Haastatteluun osallistui seitsemän eri-ikäistä, toimihenkilötasoisia työntekijää. Aineettoman palkitsemisen viitekehys toimi teemahaastattelurunkona ja haastatteluja analysointiin yllä esitetyn elämänkulun vaihejaon mukaisesti. Valittu viitekehys osoittautui käyttökelpoiseksi: juuri näitä asioita haastateltavat mainitsivat, kun saivat haastattelujen alussa kertoa avoimesti siitä, minkälaisia palkitsevia tilanteita tai asioita työpaikalla on tarjolla rahallisen palkitsemisen ja etujen lisäksi. Eri palkitsemistavat merkitsevät ihmisille eri asioita. Haastatteluissa kävi ilmi, että eri ikä- ja elämänvaiheissa esiintyvät tavoitteet, päämäärät ja tarpeet vaikuttavat olevan palkitsemisarvostusten taustalla. Perhe/lapset, itsensä ja ammattitaidon kehittäminen, uralla eteneminen, tulevaisuuden suunnittelu, vapaa-ajanvietto, terveys, koti, asunto- ym. lainat ja omat vanhemmat esiintyvät haastatteluissa ajankohtaisina asioina ja perusteluina, miksi tietty aineeton palkitsemistapa koetaan tai ei koeta tärkeäksi. Haastateltavien erilaiset elämäntapahtumat, tavoitteet ja tarpeet myötäilevät tutkimuksessa esitettyä elämänkulkumallia ja sen vaiheita. Tässä tutkimuksessa käsitellyistä aineettomista palkitsemistavoista ainoastaan osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien arvostuksen taustalla ei ole havaittavissa yhteyttä elämänkulun vaiheeseen ja siinä merkityksellisiin asioihin.

Asiasanat	palkitseminen, kokonaispalkitseminen, aineeton palkitseminen, elämänkulku
Muita tietoja	